

Стефан Кръстев

Грешен
и
безсмислен

избрани разкази

МОНТ

СЪДЪРЖАНИЕ

<i>От автора</i>	7
Градът на синеоките	13
Учители ми бяха пеперудите	23
Джебчийката	29
Стъкло	35
Фабрика за кукли	40
Изневяра	48
Храна за рибките	64
Съвършената	67
Присъдата е приведена в действие	75
Добрината	84
Дългата нощ	91
Гърбицата	99
Самотата е зло куче	106
Вцепенение	112
Градината на мечтите	119
Грешен и безсмислен	126
Няма такава жена	132
Домакински уреди	142
Естествен венец	147

Магазин за всички и за никого	153
Самодивско хоро	153
Шансовете на звяра	172
Невидимият звяр	177
Гола и истинска	185
Опитвам се да опиша	190
Извънземната	198
Порочна връзка	203
Бяс и рози	209
Седем порти	214
<i>Библиография</i>	<i>221</i>

ГРАДЪТ НА СИНЕОКИТЕ

Взех си отпуската. Цялата. Дните бавно се бяха събирали с годините. Лете и зиме, болна и неразположена, често след работно време, често през уикендите и на големите църковни празници, забравила коя съм, нижех цифричките, подреждах документите, поправях грешки, вдигах телефона, не разбрах кога се компютъризирах, кога започнах да пуша по половин кутия цигари вместо две и да пия по осем кафета вместо едно, кога сложих очила и кога станах тъй чаровна, че шефът да ме забелязва и мило да ми казва „грозното патенце“, канеше ме на вечеря всеки ден, знаеше, че ще му откажа и изглежда за това не преставаше с шеговитата задявка. Онзи ден го изненадах. Приех, не повярва. Прекарахме даже чудесно, смешно е да се помисли, че го правих за кариерата си. Нямах ам-

биции, обичах това. Което съм и го постигнах без него, но той беше единственият мъж около мен, а имах нужда веднъж да изляза. Прибирах се изтощена от работа. Разменяла съм си по няколко псувни с някой кавалер, на когото не искам да дам на кръстовището предимство, небрежен поздрав с някой от комшиите си. Навремето имах и виртуален приятел, но накрая и за него нямах време. Хубава вечер беше. Приказвахме за туй-онуй, пихме вино, ядохме и високоизискани глезотии, които не ми харесаха и случайно стана дума колко време съм прекарала в офиса. Като разбра, че почти не съм излизала от там цели петнадесет години, се показва много разтревожен и ми заповяда още на другия ден да си взема цялата полагаема отпуска. Попитах го какво ще прави без мен, вдигна рамене и смолеви: „Мъж съм, ще се оправя“, стана ми много сладък. Не знаеше какво говори, опитах се даже да пофлиртувам, но не се получи. На няколко пъти повтори „петнадесет години“ и че е наложително да си поотпочина. „Странна си. Много си странна. Много странна жена.“ Изглежда не му хареса това. Показа даже боязън, но заради музиката или за това, че бях решила да е по-различна, вечерта си остана много хубава. Имах четири месеца, а преди

два си купих хубава кола. Спестяванията ми се оказаха много повече, от колкото съм предполагала. Ей за това съм мечтала. Хубава кола, свобода и липса на посока. Не вярвах даже, че се случва, с пълни гърди дишах изпаренията в бензиностанцията. Парфюма на живия живот. Все миризма на хартия и кабели, дезинфектанти в коридора и пак изгорели газове и бензин, но тези са различни, загатват за нещо непознато. Купих си карта, която мислех да използвам, но после се отказах. На няколко пъти спирах пред представителни хотели, но отминавах. Кокетни мотели, отминавах и тях. Табела след табела, село след град, град след село. Носех се наникъде и не бързах за никъде. Намирах отбивки или черни пътища и заспивах в колата. Постепенно започнах да отбягвам населените места. Преди това напълних багажника с толкова запаси, че трудно го затварях. Смятах да се загубя. Искях да се загубя и да не се върна повече в онзи офис. Не ме разбирайте погрешно. Обичах работата си. Офисът ми е съпруг, а домът – любовник. Не се заблуждавайте и в това, че нямам личен живот. Имам. Просто съм си такава, обичам това, което правя. Не мога да обясня насладата, която изпитвам, на пръв поглед всичко трябва да е скучно и безперспективно,

недостатъчно добре платено и трудоемко. Няма разнообразие, колегите не са с характери на ангели, но нещо има под повърхността на тази сивота, нещо близко, нещо, което ми е познато и е свидетел на всичките ми душевни преживявания. Онзи ден, когато чух зад гърба си „идеалният служител“, се разстроих. Не беше казано със злоба. Просто казано от две колежки, които нито ме мразеха, нито обичаха. Разговорът им все ми приличаше на пуешко кълкълзвучие. Не ме интересуваха мазилата им, новите превръзки, от които са доволни, дъщерите им и телевизионните им сериали, тапетите, ролетните им щори и камъните им в бъбреците. Стояха до кафе машината, поздравих ги и бях отминала, когато го чух. Стана ми много криво, усетих го след около час. Не исках да приема, че са прави, но така изглеждаше. Отхвърлях мислите, мъчех се, но ставах все по-тежки. Изведнъж съществуването ми престана да бъде съществуване и се превърна в служба. Допреди думите им живеех, а изведнъж разбрах, че изпълнявам. Доброволното се превърна в задължително и се опомних уморена. Не исках да се върна там, въпреки че все още ми харесва. Трябваше да се загубя, да няма пътеки назад и да започна отначало. Понякога желанията се

сбъдват. Не помня колко съм пътувала, колко планински възвишения съм изкачила, по колко моста съм преминала и колко пъти съм се спущала, бяха минали две седмици в непрестанно шофиране, когато една вечер реших да поспя в хотел в градче, през което случайно преминавах. Още на рецепцията трябваше да ми направи впечатление, че ме гледат странно. Разговорите изведнъж утихнаха. Рецепционистът доста дълго гледа документите ми, а накрая ми даде ключа за стаята. Телевизорът не работеше, повече ме раздразни, че няма топла вода, но поне завивките бяха сравнително чисти и имаше хубав изглед. Намерих и сгънат шезлонг, а когато се отпуснах на терасата, сякаш ме опипа ангел. От глава до пети, после впи устни в моите и напълни гърдите ми с въздух. Най-чистия въздух. Толкова чист, че нагарчаше. Вятърът ме обви и ефектът беше по-силен от топла вана, падаше не само натрупаната прах, а натрупваната с години тежест по тялото и по душата ми. Струваше ми се, че планината ме поглъща, че потъвам в нея, потичам по реките ѝ, превръщам се в нея. Захихиках. Почти не се чуваха коли. Скоро утихна и човешката глъч, не ми се струваше да е минал и час, а нощта бе настъпила. Прохладна, нежна и омагьосваща. Това

беше най-прекрасното място на света. Не знам къде бях попаднала, но исках да остана завинаги тук. За нищо на света нямаше да се върна обратно. Утре щях да направя необходимите банкови преводи и ако се съди за всичко останало по цените на хотела, спестяванията ми стигаха за дълги години. Зависеше от това как харча, а след като цял живот не съм си позволявала много, тук в планините, където имам всичко ли. Какво ми трябва, освен свежия въздух и чувството за простор. Какво? Това е, което ми е липсвало и което търсех. Заспах чак на сутринта. Заспах в рая, сънувах, че съм в рая и се събудих в рая. Имах затруднения да си набавя храна. Не знам какво им ставаше на хората, но където и да се появях, чезнеха зад щандовете или направо си ми казваха, че няма да ме обслужат. Накрая не издържах и се разплаках:

- Какво ми има! Не съм прокажена, просто не съм оттук. Това е. Гладна съм. Защо го правите. Тук ми харесва...

- Момичето се разстрои и ми подаде поничките, поднесе гузни извинения, но не ми обясни нищо повече. В парка се опитах да заговоря един младеж. Първо не ме поглеждаше в лицето, гледаше в обувките си, а после набра кураж и погледът му

дори стана любопитен. Не отговаряше ясно, опитваше се да избегне основния въпрос, но го хванах за ръцете, дръпнах го на една пейка и го заплаших, че няма да го пусна, докато не ми каже какво, по дяволите, става в рая им.

- Ти имаш черни очи.

- Е, и? Освен това не са черни, а тъмно...

Сега чак ми направи впечатление. Всички до един, всички които видях, бяха синеоки. Очите им имаха всички нюанси на синьото – морско, турско, кобалтово, изпъстрени с жълти и кафяви точки, с отровно зелени отенъци, копринени и метални, лъчезарни и студени, неприятни и чаровни, но всички очи бяха сини. Всички.

- Съжалявам, но... Да, тъмни са очите ми. Хайде, не бъди толкова тесногръд, не гледай очите, а гърдите. Сега хвани ме под ръка и докажи на тези еснафи, че не си ксенофоб. Честно, не бях чувала за това градче. Устните ти са като божурче, знаеш ли. Хайде сега ще се разходим и ти ще ми купиш сладолед, защото така по-лесно ще ми приемат и останалите.

В началото беше плах, но постепенно всичко се оправи. Запозна ме с много хора. Бързо ги спечелих и разбрах, че като се изключи страха им от

тъмните очи, са много мили и общителни и ще ми е приятно да остана с тях. Вечерта смених кавалера си, този беше прекалено млад. С другия разбрах, че искам да остана до края на живота си. Беше върховното творение на зеления рай. Говореше малко, излъчваше много, не беше много висок, но създаваше впечатление на великан, движенията му – освободени, несъзнателни, като от природата. Сякаш се окъпах в сините му очи. Сини като всички останали, а толкова, толкова различни. Не се боеше от тъмните ми очи. Разказа ми за легендите за тъмнооките, рядко се раждали тук, а последната жена, която останала да живее, въпреки страховитите легенди за проклетия, починала в адски мъки от непознатата болест. Не вярваше в суеверните приказки, но си призна, че не е свикнал с тъмни очи, но това ми придава очарование. Разказах му много неща за живота си долу, за дните си в офиса, а той разказваше за рибарника си и за лова на соколи. Преди да е станал скучен, го накарах да замълчи. Казах му мислено, че нищо не е от значение, освен присъствието ни в този миг и той ме чу. После се прегърнахме и най-после се почувствах откъсната напълно от предишния си живот...

На следващия ден хората бяха малко по-радуш-

ни, но пак избягвах да ме гледат в очите. Болеше ме, но както се очакваше, децата най-бързо ме приеха, дори имаше любопитковци, които точно заради очите идваха да ме видят. Чувствах се и като знаменитост, и като селския идиот. До вечерта бях натрупала толкова емоции, че не можех да определя по-скоро добре или по-скоро зле се чувствам в рая. Нямах намерение да се връщам назад, но вече съзнавах, че тук ще ми е трудно и когато ми той ми разказа за операцията, много не се замислих.

- Няма да навреди на зрението ти. Приятел ми е. Практикувал е в много страни. Много добър очен хирург е. Ще промени цвета на ретината ти. Разбира се, можеш да сложиш и контактни лещи, но всички ще знаят, че това не са истински очи... Градчето е малко...

- Мълчи! – прошепнах и притиснах с пръст устните му. Колебаех се все още. После се любихме. Заспах. Сънувах, че съм в рая. Пробудих се в рая. Свиваха ме леко гърдите при мисълта, че пак съм различна и не съм като останалите.

- Но мога да бъда – рекох на тъмните си очи в огледалото. – Мога да имам светли очи. Да бъда като другите и да гледам на света със светли очи. Та тук е толкова светло.

Подложих се на операцията. Пробудих се със сини очи, но когато надникнах навън, видях реалността по-черна от всякога.